

DAMES OP DE HERENGRACHT

Margareth Hillebrandt

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, november 2019

© 2019 LetterRijn

Auteur: Margareth Hillebrandt

Redactie: Yfke van Vuurden, Marlies de Bruin

Fotobewerking voorkant: John Asselbergs

Portretfoto auteur: Kees Wijnstra

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V., Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

 LetterRijn

isbn: 978-94-918759-0-8

Deel een Dorine

1

Veertig jaar nadat ik Julia onder een olijfboom haar kwast op het doek had zien zetten en Lily op blote voeten kwam aangerend over de rotsachtige grond van Zuid-Griekenland, stond ik voor het huis op de Herengracht in Leiden. Meerdere ramen waren beplakt met aankondigingen dat het te koop was. Direct wist ik dat dit huis het zou worden.

Het idee om een woning in het centrum van Leiden te kopen, was niet zomaar ontstaan. Al meer dan een jaar was ik op zoek. Toen ik omhoog keek naar de statige gevel werd ik op slag verliefd. Het bordestrapje telde drie treden. Ik zag ons daar al staan, poserend voor de grachtengroen geverfde voordeur, terwijl we een selfie maakten. Het huis stond daar gewoon op mij, of liever gezegd, op óns te wachten.

Het was op zijn zachtst gezegd een opknappertje, er moest ontzettend veel aan gebeuren. Het houtwerk van de hoge ramen was toe aan een verbbeurt en de muren moesten worden gevoegd. En nu zag ik alleen nog maar de buitenkant. Ik had al door de ramen staan gluren. Naast de prachtige authentieke details, zoals de marmeren vloer en de statige trap met de schitterend bewerkte houten balustrade, had ik gezien dat er heel veel werk te verzetten viel. Toch had ik het gevoel dat wij dat konden. We zouden niet zelf tekeer gaan met een slopershamer en ook gingen we geen muren stuken, dat was werk voor de aannemer, maar de plannen, de indeling en later de inrichting, dat konden we zelf. Ik zag het helemaal voor me en werd steeds enthousiaster. Wij gingen daar met zijn drieën wonen. We zouden voor elkaar zorgen en lukte dat niet meer, om wat voor reden dan ook, dan schakelden we betaalde krachten in voor het verlenen van zorg, of voor hulp in de huishouding. Een verpleeg- of verzorgingshuis, daar kregen ze ons niet in.

Dit zou ons laatste huis worden. Een ding was zeker. We gingen hier verticaal in en er pas horizontaal weer uit.

2

‘We doen het,’ riep ik. Om mijn woorden kracht bij te zetten gaf ik met mijn stok een klap op de mahoniehouten salontafel. De kopjes trilden op hun schoteltjes, de thee gutste eroverheen.

‘Weg met die stomme theekopjes: champagne! Haal de glazen.’

Julia stond direct op en wilde zich naar de keuken haasten, maar Lily was haar voor. Ze gaf een fikse draai aan de volumeknop van de muziekinstallatie en greep haar bij een arm. Opzweepende Zuid-Amerikaanse klanken - totaal niet passend bij het statige interieur waar muziek van een van de klassieke meesters meer op zijn plaats zou zijn geweest - schalden door de ruimte. Lily pakte ook mijn hand en trok me omhoog.

‘Dansen ouwetjes, het is feest. Dit moeten we vieren.’

Wild draaide Lily met haar heupen, ons tegelijkertijd aansporend hetzelfde te doen. Het was me een godsraadsel hoe ze op haar zeventigste nog zo soepel kon bewegen. Euforisch over de opgetogen reactie van mijn vriendin deed ik een armzalige poging haar te evenaren. Mijn linker kunstheup werkte niet mee. De rechter - een nog authentiek onderdeel, maar inmiddels ook toe aan vervanging - maakte schokkende bewegingen van links naar rechts. Lily's onderstel daarentegen bewoog met grote souplesse en vormde een natuurlijke eenheid met de muziek. Sturend met haar hand werd Julia alle kanten opgedraaid. ‘Stop, stop,’ gilte ze. ‘Ik word duizelig.’

Lily leidde Julia naar een stoel. Ze liet zich er dankbaar in zakken. Haar hoofd hield ze tussen haar handen geklemd alsof ze daarmee het draaijerige gevoel kon wegnemen.

‘Champagne,’ herhaalde ik, maar mijn stem kwam niet boven de muziek uit. Terwijl Lily zich verloor in de dans, zag ik mijn kans schoon om met mijn stok als buffer tussen haar en mij, naar de keukens te ontsnappen, om de fles en de glazen te halen.

Nadat de rust was teruggekeerd, hief ik het glas.

‘Meisjes, op ons nieuwe onderkomen en onze toekomst. Dat we in

goede harmonie zullen samenleven met respect voor elkaars levensstijl, privacy, hebbelijk- en onhebbelijkheden. Dat we goed gebruik zullen maken van elkaars kennis, want die zullen we nodig hebben.'

We proostten op ons zojuist genomen besluit. Ik nam een slok en zag dat Julia het gele vocht slechts tegen haar lippen liet komen, zonder er wat van naar binnen te krijgen. Lily sloeg haar glas direct voor de helft achterover.

3

Sinds Jurjens dood, ruim twintig jaar geleden, was er veel veranderd. Het alleen wonen, dat eerst zo aantrekkelijk had geleken, viel me zwaar. Veel zwaarder dan verwacht. Daar kwam nog bij dat de rust en weidsheid van de agrarische omgeving, waarin onze prachtige monumentale boerderij stond, mij vreselijk benauwde. Wonen op het platteland was niet mijn keuze geweest. Jurjen had behoefte aan rust na de hectiek van een drukke dag in het ziekenhuis. Hij wilde uitkijken over weilanden en koeien zien grazen. Dat maakte zijn hoofd leeg, zei hij, zodat er ruimte kwam voor mooie muziek en het lezen van een boek. Beiden hadden we water bij de wijn gedaan. Ik door tegemoet te komen aan zijn keuze van het landelijke dorp, hij met mijn wens van de korte afstand tot de stad.

Het overlijden van Jurjen was zo plotseling gekomen dat ik geen afscheid had kunnen nemen. Dat gaf een heel onbevredigend gevoel. Beiden hadden we alle reden om dingen uit te spreken om tot enige vorm van verzoening te kunnen komen, maar dat was ons niet gegund. Zijn dood kwam onverbiddelijk en abrupt, en gunde ons geen enkele mogelijkheid tot uitleg of excuses die zouden kunnen leiden tot acceptatie of op zijn minst berusting.

Twee collega-artsen hadden de ondankbare taak op zich genomen om mij het slechte nieuws te vertellen. Ik kende de mannen vaag van feestjes ter ere van zoveel jaar in dienst, zoveel jaar getrouwd, speciale verjaardagen en uiteraard de feesten van het ziekenhuis waarvoor iedereen werd uitgenodigd. Daar wisselden we niet meer dan beleefdheden met elkaar uit.

Het was een zonnige dag in mei, toen de bel ging. Ik gaf bijles aan een scholier uit de tweede klas havo. Zijn ouders hadden er een smak geld voor over om hun kind te laten bijspijkeren in de Franse taal. In mijn ogen paarden voor de zwijnen, maar dat ging ik hen niet vertellen. Ik wilde ze de illusie niet ontnemen dat er nog eer te behalen viel aan de Franse taalvaardigheid van hun zoon. Zo behielden zij in ieder geval het gevoel dat zij alles hadden gedaan wat ze konden.

Tot twee keer toe probeerde ik de bel te negeren. Tijdens het lesgeven wilde ik niet worden gestoord. Tegen de jongen, die mij vragend had aangekeken, had ik gezegd: 'Laat maar, ze lopen wel een deurtje verder. Het zijn vast Jehova's getuigen. *Alors, indicatif futur, qu'est-ce que: Ik zal zijn?*'

De jongen keek me aan alsof hij nog nooit van de toekomstige tijd had gehoord. Niet in het Nederlands, laat staan in het Frans.

'*Je serai.* Kom, ga verder, *tu seras ...*'

Vanaf de voordeur klonk nu lang en indringend het geluid dat bezoek aankondigde. Ik zuchtte en maakte aanstalten om op te staan.

'*Saved by the bell.* Ik ben beter in Engels,' grapte de knul.

'Ik wil zo het hele rijtje horen, dus bereid je maar voor,' waarschuwde ik hem.

Door het ruitje in de deur herkende ik de gezichten van Jurjens collega's, Paul en Joris. Paul was chirurg en Joris internist. Hun ernstige uitdrukking bezorgde mij een onbestemd gevoel. Mijn benen voelden slap aan toen ik de deur opendeed. Dit was geen bezoekje voor de gezelligheid, vermoedde ik.

'Dag, lieve Dorine,' zei Joris.

Sinds wanneer was ik in de ogen van Jurjens collega's lief? Dit klopte niet, ze konden veel van me zeggen, maar lief, dát niet. Ik had wel eens opgevangen dat zijn collega's mij vooral, laten we zeggen ... erg kritisch vonden.

'Mogen we binnenkomen?'

Ik deed een stap naar achteren om hen binnen te laten.

'Je hebt bezoek, zie ik,' zei Paul.

'Ik geef bijles.'

'Aha.' Paul wendde zich tot de jongen. Zonder enige inleiding zei hij: 'Het lijkt me beter als je naar huis gaat.'

'Oké, mij best.' De jongen griste zijn boeken bij elkaar en was weg voor ik er erg in had.

Paul was de oudste van de twee en waarschijnlijk degene met de meeste ervaring in slechtnieuwsgesprekken, wat niet wilde zeggen dat hij beschikte over enig inlevingsvermogen.

'Ga even zitten, Dorine.'

Nadat ik me in de dichtstbijzijnde stoel had laten zakken, kwam hij snel ter zake.

'Jurjen is in elkaar gezakt terwijl hij aan het opereren was. Een rou-

tineoperatie, een cholecystectomy, niets bijzonders. Daar heeft hij er zoveel van gedaan.'

Ik keek Paul aan alsof hij Chinees sprak. Wat had het ermee te maken dat het tijdens een routineoperatie was dat Jurjen in elkaar zakte, en wat was in godsnaam een cholectydinges? Deed dat ertoe, welke operatie je deed? Was het logischer dat je in elkaar zakte als je zo'n cholectydinges aan het doen was, dan wanneer je een blindedarm verwijderde? Medisch specialisten en hun jargon: uitermate irritant, vond ik. Beroepsdeformatie was een van de zaken waarvan ik Jurjen vaak had beschuldigd, wanneer hij met collega's in gesprek raakte tijdens borrels en feestjes. Als ze het over hun werk hadden – en daar ging het meestal over – spraken ze opeens geen normaal Nederlands meer. Bij die gesprekken haakte ik snel af. Wat dan weer verklaarde dat ik mijn mans collega's slechts vaag kende.

De boodschap drong niet echt tot mij door. Ik ergerde me enorm aan het taalgebruik van Paul. Die irritatie zorgde wel voor een golf adrenaline, waardoor het slappe gevoel in mijn benen en het onbestemde gevoel in mijn buik verdwenen. Ik kon weer helder nadenken en realiseerde me plotseling dat er iets vreselijks was gebeurd. Mijn intuïtie vertelde mij dat Jurjen, nadat hij in elkaar was gezakt, niet meer was opgestaan en dat ook nooit meer zou doen.

'En toen?' Ik stelde de vraag toch, hoewel ik het antwoord al wist.

Joris stond op en knielde voor me neer. Nieuwsgierig keek ik hem aan. Hij pakte mijn handen in de zijne. Even schoot door mijn hoofd: nu gaat hij mij een huwelijksaanzoek doen. Een ongepaste gedachte, maar ik kon er niets aan doen. Ik grimaste en liet een schor lachje horen. Door Joris werd de grimas blijkbaar anders geïnterpreteerd, waarschijnlijk als een uiting van verkramppt verdriet, het schorre lachje als een snik. Hij kneep bemoedigend in mijn handen.

'Ter plekke hebben we geprobeerd hem te reanimeren,' ging Paul verder. 'Al het mogelijke hebben we gedaan, maar het heeft niet mogen baten. We vinden het vreselijk om je dit te moeten vertellen, Dorrine, maar Jurjen is aan een fataal myocardinfarct overleden.'

Het heeft lange tijd geduurd voor ik het leven weer kon oppakken. Dat mag vreemd lijken – zo'n gelukkig huwelijk was het immers niet, afgezien misschien van de allereerste jaren. Daarna werd het een verstandshuwelijk. We gedoogden elkaar, zo zou je het misschien het

beste kunnen omschrijven. Daarom verraste het mij nogal dat ik flink de draad kwijt was na Jurjens overlijden.

Het was een huwelijk zonder passie. Het bed deelden we al lang niet meer. Ieder van ons had een eigen slaapkamer en onze eigen favoriete plekjes in huis, waarvan we zeker wisten dat de ander er niet graag kwam. Zo leefden we als broer en zus naast elkaar en vaker nog als een ruziënde broer en zus. Zolang wij elkaars privacy respecteerden, verliep het redelijk vreedzaam. Ten opzichte van elkaar hanteerden we een soort gedoogbeleid. Begaven wij ons op elkaars grondgebied, zowel letterlijk als figuurlijk, dan haalden we naar elkaar uit als katten in het nauw. Tijdens die vele ruzies heb ik vaak gedacht: ik zou willen dat je er niet meer was. Een gedachte waarvoor ik me schaamde, en waar ik zeker niet over peinsde om die uit te spreken, zelfs niet tegen mijn beste vriendinnen.

Het gevoel van verdriet verraste en overrompelde mij. Had ik niet juist opgelucht moeten zijn door mijn nieuw verworven vrijheid? Nu kon ik toch doen en laten wat ik wilde? Ik hoefde met niemand meer rekening te houden. Dat wilde ik toch zo graag? Toch was verdriet niet het juiste woord. Ontheemd kwam nog het dichtste bij. Ik had het gevoel los te staan van de wereld, opgenomen in een soort vacuüm, helemaal op mijzelf teruggeworpen. Vreemd genoeg miste ik het gesnauw, de onaardige opmerkingen die we elkaar over en weer toesmeten en de onderlinge irritatie. Ik miste zelfs de heftige woordenwisselingen waarin wij er een sport van leken te maken elkaar zoveel mogelijk te beschadigen. Nu dat plotseling was gestopt, keek ik met spijt terug. Hoe had het zover kunnen komen? Ooit, in het begin, waren wij verliefd geweest, hielden we van elkaar, of iets wat daar op leek. In ieder geval genoeg om een gezin te willen stichten. Na de kinderen was het misgegaan.

Niet alleen Jurjen, ook ik was daar schuldig aan.

4

Vanwege de kinderen had ik mijn baan als lerares Frans op school opgezegd. Mijn leven draaide volledig om de verzorging van Paula, toen drie jaar oud, en Stefan, een baby van zes maanden.

Jurjen was druk met zijn carrière en maakte grote kans te worden opgenomen in de maatschap chirurgie van het plaatselijke ziekenhuis. Ik snakte naar een beetje tijd voor mezelf. Het leek me heerlijk om me even niet bezig te hoeven houden met man en kinderen en het weinig voldoening gevende huishoudelijke werk. De behoefte was zo intens, dat ik me geen seconde bedacht toen ik een advertentie in de krant tegenkwam van een cursus schilderen in Griekenland. Dát wilde ik.

Mijn eerste telefoontje was naar onze vaste oppas Els. Een leuke jonge meid die altijd beschikbaar was en ontzettend lief voor de kinderen. Ze zou bij ons in huis komen en zich om Paula en kleine Stefan bekommeren. Daarna belde ik Jurjen op de poli. Ik vertelde hem over de schildercursus en ook dat Els had toegezegd twee weken bij ons in te trekken.

Het was een tijdje stil aan de andere kant van de lijn. Even was ik bang dat Jurjen het een bespottelijke impulsieve actie vond, hij kon behoorlijk dominant uit de hoek komen. Daarin was hij mijn meerdere, alhoewel de mensen uit mijn directe omgeving mij voorzichtig dezelfde eigenschap toedichtten. Tot mijn opluchting zei hij uiteindelijk enthousiast: 'Lieverd, dat heb je fantastisch geregeld, niet aarzelen, gewoon doen. Schrijf je in en ga in dat zonnige Griekenland lekker klieren met verf. Sorry, maar ik moet nu ophangen, er zit een wachtkamer vol patiënten.'

Lekker klieren met verf. Wat was dat voor neerbuigende opmerking? Mijn schilderkunst mocht dan niet zoveel voorstellen, maar dit was wel een heel botte reactie. Toch bleef ik niet lang boos, daarvoor verheugde ik me te veel op het vooruitzicht van twee volle weken voor mezelf. Snel schreef ik me in voor de cursus en boekte de vlucht.

Eenmaal in het vliegtuig naar Athene sloeg de euforie toe. Daar zat ik dan, een vrouw alleen op reis. Ik keek om me heen en zag hoofdzake-

lijk mannen die waarschijnlijk op zakenreis waren en een enkel pril gezin. Ik voelde me jong en ondernemend, bevrijd uit het keurslijf en de sleur van alledag.

Te opgewonden om me te kunnen concentreren op het boek dat ik had meegenomen, keek ik de folder van de cursus nog eens door. Die sprak over beeldende expressie in relatie tot de elementen aarde, water, vuur en lucht. We gingen schilderen en tekenen vanuit intuïtie. Door de wollige tekst vroeg ik me af of ik wel zou passen binnen dat kunstenaarsgezelschap. Wat me geruststelde was dat de cursus vooral was bedoeld voor beginners. Diegenen die zich met al hun zintuigen zouden openstellen voor het geurige land, gingen volop van hun verblijf genieten en zouden vanzelf tot inspiratie komen. Het was niet het resultaat dat telde, maar het proces. Mooi of lelijk bestond niet.

Ik wilde toch iets anders? Nou, dat was dit wel. Het werd tijd dat ik me wat meer liet leiden door gevoel en emotie. Weg met die zakelijkheid en regels. Die gedachten zorgden voor een enorm gevoel van bevrijding. Alsof ik zojuist een knellend korset had afgeworpen. Hoe zou het zijn? Wie waren mijn medecursisten, hoe zou de alom geprezen kunstenaar zijn die de cursus gaf? Ik voelde mij als een kind op zijn eerste schoolreisje, opgewonden en verwachtingsvol.

Na aankomst in Athene was dat gevoel snel verdwenen. Ondanks het vroege uur was het een gekkenhuis op de Griekse luchthaven. Volledig gedesorienteerd zocht ik naar de uitgang en het nabijgelegen busstation. Per bus zou ik naar het noordelijk deel van de Peloponnesos reizen en dan weer overstappen op een andere lijn. Het zou nog uren duren om aan te komen in het door de folder zo idyllisch omschreven plekje van het schiereiland.

Doodmoe en bezweet kwam ik vijf uur later aan in een plaatsje aan de kust. Daarvandaan nam ik een taxi naar de uiteindelijke bestemming, het hotel van Yanis en Vicky.

De aanblik van het armoedige hotel verbeterde mijn stemming niet.

Een kleine vrouw met donker haar, door een speld bijeengehouden in een knot, kwam aangelopen. Haar pientere donkere ogen namen mij onderzoekend op. Ze omvatte mij met haar armen terwijl ze tegelijkertijd troostende klopjes op mijn rug gaf, alsof ze mijn wanhoop en dodelijke vermoeidheid aanvoelde. Haar enorm hartelijke ontvangst deed meer denken aan het weerzien van een verloren geraakt familielid, dan aan het welkom van een wildvreemde hotelgast.

Het deed me de ellendige lange reis vergeten. Over de schouder van de kleine Griekse keek ik opnieuw naar het hotel. Het had meer weg van een groot familiehuis. Het was niet luxe, maar had wel een uitnodigende warme uitstraling met zijn witte muren, blauw geverfde openstaande deuren en terracotta tegelvloer.

In uitstekend Engels vertelde de vrouw dat ze Vicky heette. 'Neem eerst maar een frisse douche en kom dan naar de keuken. Je zult wel trek hebben. Ik maak iets lekkers voor je. Daarna kun je, voor het donker wordt, de omgeving nog verkennen. Twee van de andere cursisten zijn een dag eerder aangekomen, die zwerven buiten ergens rond. De anderen komen morgenochtend.'

Onder de douche spoelde ik het vuil en zweet van mij af, deed mijn haar in een staart en trok een luchtige katoenen jurk aan. In de keuken geurde het naar versgebakken brood en lavendel. Op het leistenen aanrecht herkende ik bossen tijm en oregano. Citrusvruchten lagen oranje en geel in houten schalen sappig te lonken. Strengen knoflook hingen neer vanaf de houten balken. Overal stonden stenen potten met dieppaarse lavendel.

Met een breed gebaar nodigde Vicky mij uit aan de houten, blauwe keukentafel. Ze gaf me een beker koud water en schonk ongevraagd vanuit een aardewerken karaf rode wijn in. Voor mij stond een schaal met olijven, versgebakken brood, tomaten, feta, olijfolie en grof zout. De reis had mij hongerig gemaakt. Onder de goedkeurende blikken van Vicky liet ik het me goed smaken.

Een beetje licht in het hoofd, maar helemaal verzadigd en tevreden, liep ik even later de tuin in. Toen ik de omgeving van het hotel met mijn ogen afspeurde, ontdekte ik even verderop een gestalte, zittend op een krukje voor een schildersezel. Ze zat in de schaduw van een olijfboom. Geconcentreerd werkte ze met haar kwast op het canvas. Haar streken op het doek waren trefzeker, alsof ze precies wist wat ze wilde neerzetten. Ze droeg een geruite wijde blouse die haar tengerheid niet kon verhullen. Haar bruine haar was volgens de mode van die tijd geknipt in een pagekapsel. De gebogen rug straalde iets uit wat me nog het meest deed denken aan neerslachtigheid en dat kwam niet overeen met de forse streken van haar kwast op het doek. Toen ik haar op enkele passen was genaderd keek ze op. Doffe ogen lagen diep verzonken in haar smalle gezicht. Zo ziet verdriet eruit, dacht ik.

Ik stak mijn hand uit. 'Hallo, ik ben Dorine.' Achternamen leken in

deze omgeving opeens niet van belang.

Ze legde haar smalle hand in de mijne. 'Julia,' zei ze. Haar hand voelde aan als die van een jong meisje, fragiel en zacht.

'Joehoe!' klonk het vrolijk vanuit de verte.

Toen we ons omdraaiden, zagen we een jonge vrouw op ons toe rennen. Ze droeg een lange kaftanachtige blouse met borduursels in de V-hals. De blouse kwam tot ver boven haar knieën en liet twee welgevormde, stevige benen zien. Ze droeg slippers die haar het rennen belemmerden. Onderweg raakte ze er een kwijt. Ze bukte, nam de slippers in haar hand en huppelde op blote voeten verder, de steentjes op de zanderige ondergrond ontwijkend.

'Ha, hier zijn jullie dus,' hijgde ze. 'Vicky zei al dat jij was aangekomen.' Spontaan stak ze mij een hand toe. 'Ik ben Lily,' zei ze opgewekt, 'en jij?'

Die eerste avond in Griekenland gebeurde er iets wat het best als magisch omschreven kan worden. We zaten aan de houten tafel in de keuken en vertelden elkaar over ons leven, alsof het de meest logische en natuurlijke zaak van de wereld was.

Lily kwam op mij over als een alternatieve, frivole levensgenieter, een lachebek en feestbeest. Ze was nooit getrouwd geweest, maar had wel twee kinderen van twee verschillende mannen. Ze had een prachtige zwoele zangstem en trad op in jazzcafés. Lily leefde in een commune.

'Vrije liefde, geen gedoe en iedereen zorgt voor elkaar,' lachte ze. Op onze vraag waarom ze zich had aangemeld voor de schildercursus, antwoordde ze: 'Gewoon, omdat het me leuk leek, en die foto van de schilderleraar stond me wel aan.' Ze knipoogde erbij.

Hoe anders was het verhaal van Julia: zij was verpleegkundige, getrouwd met Lucas die een reclamebureau had. Ze had jarenlang tevergeefs geprobeerd zwanger te raken. Toen dat niet lukte, hadden ze een meisje van drie jaar geadopteerd, Luna uit Brazilië. Een schatje, met de mooiste donkere ogen die er op aarde bestonden. Lucas en zij waren verrukt van het kleine meisje. Luna was nog geen halfjaar bij hen in huis toen ze ziek werd. Een hersenvliesontsteking. Het duurde maar een paar dagen en toen was ze plotseling doodgegaan. Terwijl Julia het vertelde, stroomden de tranen over haar wangen. Lily en ik keken elkaar aan. We stonden tegelijkertijd op, liepen op Julia toe en omarmden haar zonder een woord te zeggen.

Ik vond Julia lief, zacht en gevoelig. Het liefst had ik met die omarming een stukje van haar leed overgenomen. Toen ze enigszins tot bedaren was gekomen, vertelde ze dat haar grote hobby schilderen was, daar kon ze haar emoties in kwijt. En daarom was ze hier.

‘Nu ben jij aan de beurt,’ zeiden ze.

Wat moest ik vertellen? Ik schaamde me voor mijn nietszeggende en zorgeloze leventje als vrouw van een arts. Ik had hen een net zo kleurrijk of dramatisch verhaal willen vertellen, maar dat had ik niet. Dus vertelde ik het maar zoals het was. Dat ik was gestopt met mijn werk als lerares Frans toen ik zwanger raakte van Paula. Dat ik nu in een fase van mijn leven was beland waarin ik zoekende was. Ze knikten beiden begripvol. ‘Ik weet niet precies hoe of wat, maar ik wil het anders dan zoals het nu is. Opwindender, uitdagender ... een beetje ondeugender,’ zei ik aarzelend. ‘En dan niet gekweld worden door wroeging omdat ik iets doe wat niet hoort.’

‘Zo mag ik het horen,’ kraaide Lily. ‘*Hit the road, babe*,’ zong ze met haar prachtige jazzy stem, het nummer *Hit the road, Jack* van Louis Armstrong verbasterend. Ze danste op blote voeten rond de tafel. Zelfs Julia kon weer lachen.

‘Zeg, heeft een van jullie misschien die kunstenaar al gezien die ons gaat lesgeven?’ Lily keek ons met een schalks lachje aan. ‘Hij zag er niet verkeerd uit op de foto, toch? Ik hoef hem trouwens niet helemaal voor mijzelf te hebben, hoor. We kunnen hem gewoon delen.’ Ze lachte een hoge heldere lach. Wij lachten met haar mee.

‘Ik zie iedere keer beelden voor me van *Who Pays the Ferryman* en *Zorba the Greek*. Hij lijkt wel een beetje op Anthony Quinn, maar dan een jongere uitgave. O, ik wil de Sirtaki met hem dansen,’ riep ze uit, met een smachtende uitdrukking op haar gezicht.

‘Is de Sirtaki geen mannendans?’ onderbrak ik haar.

‘Maakt niet uit, maar in dat geval wil ik nog veel meer, en andere stoute dingen met hem doen.’

‘Maar misschien is de man wel keurig getrouwd?’ opperde ik.

Lily haalde haar schouders op, spreidde haar handen en zei: ‘Nou en?’

‘Tja, zo kun je het natuurlijk ook benaderen,’ mompelde Julia, alsof ze net tot een nieuw inzicht was gekomen.

Lily begon de Sirtaki te neuriën, sprong op en begon te dansen,

steeds wilder, terwijl ze ons van links naar rechts meesleurde. Haar mollige benen gooide ze steeds hoger de lucht in, alsof ze de Cancan danste.

Na lange tijd plofte ze zwetend neer op een van de rieten stoelen en riep theatraal: 'O, daar heb ik nou zo'n behoefte aan. Zo'n donkere, zinnelijke Griekse god die mij tegen de muur smijt en me dan wild neemt.'

We rolden bijna huilend van het lachen over de grond en ook Julia deed mee.

'Zie je nou, schat. Je bent het nog niet verleerd. Ik wil niet bagateliseren wat je hebt meegemaakt, verre van. Maar het leven gaat door en ik wil je zo graag zien lachen. Het doet pijn om je zo ongelukkig te zien.' Lily aaide Julia over haar wang.

'Het is je gelukt,' grijnsde ik. 'Mijn god, wat ben jij een beest. Ik hoop dat die Dimitrios, Andreas, Aristoteles of hoe die kerel ook mag heten, niet tegenvalt. Misschien overwegen we dat delen dan.' Vragend keek ik Julia aan.

Ze knikte en weer moesten we onbedaarlijk lachen.

De vertrouwdheid die ik voelde met deze twee vrouwen na slechts één avond was bizar. Toen ik dat uitsprak vielen ze me direct bij.

'Karma,' zei Lily.

We waren het met haar eens. Deze vriendschap was voorbestemd. Het kon geen toeval zijn dat wij alle drie voor dezelfde schildercursus hadden gekozen. Julia was wellicht de enige voor wie de cursus een logische keuze was. Als ik naar mijzelf keek, dan was dat beslist niet het geval. Ik wilde gewoon weg. Als ik diezelfde dag in de krant een advertentie was tegengekomen voor een schrijfcursus in een ander land, dan had ik die misschien geboekt. Het ging mij niet specifiek om het schilderen en ook niet om Griekenland. Mij ging het om een tijdelijke ontsnapping uit mijn eentonige bestaan.

Lily was gewoon op zoek naar vertier. Ze had dus ook een weekendje wild kunnen gaan dansen in Amsterdam. Maar toch waren we hier terechtgekomen. Zaten we nu rond de blauwe tafel en voelden ons met elkaar verbonden.

Morgen arriveerde de rest van de groep. We zagen bijna op tegen de volgende dag, behalve dan de komst van de schilderleraar. Die anderen hadden wij niet nodig, sterker nog, we wilden eigenlijk niet dat ze kwamen. Zoals nu, zo was het perfect.

5

Het koopcontract was ondertekend. Het huis stond op mijn naam. De verbouwingskosten zouden gigantisch worden, maar geld speelde geen rol. Ik had een makelaar in de arm genomen die al het onroerend goed dat op mijn naam stond had verkocht, om zo kapitaal vrij te maken voor het pand op de Herengracht. Na de erfenis die ik van mijn ouders had gekregen, had de aankoop van huizen mij de beste belegging geleken. Verder had ik aandelen gekocht ter waarde van ongeveer een vijfde deel van het geërfde geld. Die portefeuille had me zeker geen windeieren gelegd. Jurjen bleek een goede adviseur in het beleggen van mijn kapitaal.

Met Lily en Julia had ik afgesproken dat ze huur gingen betalen. Beiden reageerden verontwaardigd toen ik een huurprijs van vijfhonderd euro noemde. Niet omdat die te hoog was, maar juist te laag.

‘Belachelijk,’ zei Lily. ‘Lijd jij soms aan leeftijdsgebonden verstandsverbijstering? Je hoort dat wel vaker bij oudere mensen. Voordat de dementie echt toeslaat, zie je vaak een reeks van ongerijmde uitspraken en handelingen, totdat je doorkrijgt dat het allemaal te maken heeft met het ziektebeeld. Het zou een voorloper kunnen zijn van alzheimer.’ Ze grijnsde, maar voegde er serieuzer aan toe. ‘Het dubbele, Dorine, wat denk je daarvan? Je weet toch zelf ook wel dat de huurprijs die je vraagt op geen enkele manier in overeenstemming is met de werkelijke huurwaarde?’

‘Nee,’ hield ik vol, ‘dit is het aanbod, *take it or leave it*.’ Op het moment dat ik het zei, wist ik dat ik een groot risico nam. Ze konden twee dingen denken: óf ik was volkomen gek geworden, óf er was iets anders aan de hand. Dat laatste was waar, maar dat wist alleen ik.

Ik vroeg me wel af of het een verstandig besluit was om de morele schuld die ik voelde om te zetten in dit ruime financiële gebaar, maar nu kon ik niet meer terug. De beste tactiek leek me daarom de aanval.

Julia had gezwegen terwijl ze me oplettend aankeek. Zou ze onraad ruiken?

‘Ik ga er niet mee akkoord,’ zei ze opeens met een ongeken- de fel- heid. ‘Ik zit niet te wachten op medelijden. Dat ik het niet zo breed heb als jij, hoeft niet te betekenen dat ik zo belachelijk weinig hoef te betalen. Ik betaal wat het waard is. Zoals Lily voorstelde lijkt het dubbele me reëel.’

‘Geen sprake van, dan doen jullie het niet en gaat het feest niet door. Zoek maar andere woonruimte.’

In gespannen stilte stonden we tegenover elkaar. Ik met mijn armen gekruist voor mijn borst. Natuurlijk was het een idioot antwoord. Wat moest ik met dit enorme huis in mijn eentje?

Mijn armen liet ik zakken. Met beide handen wreef ik over mijn voorhoofd, alsof ik de gedachten die zich daarin bevonden daarmee vrij baan kon geven. Lily keek mij strak aan en maakte een subtiele hoofdbeweging van mij naar Julia, waarmee ze wilde zeggen: Jij bent degene die nu het eerste gebaar tot toenadering moet maken.

Aarzelend begon ik: ‘Doe nou niet zo moeilijk, Julia, ik heb er goed over nagedacht. Het huis is een prima investering en ik zou niet weten wat ik anders met mijn geld moet doen. Ik heb een fantastisch pensioen van Jurjen en een enorme erfenis van mijn ouders.’

Lily moest, net als ik, de afbrokkeling van het verzet bij Julia hebben gezien. Het was slechts een kleine aarzeling, net genoeg. ‘Zevenhonderd, en daarmee is de kous af. Julia, wat vind jij? Is dat acceptabel? Als Dorine het zo wil, beschouwen we het toch als een van die zeldzame meevallertjes? Soms zit het leven tegen en nu zit het gewoon even mee.’

Zwakjes mompelde Julia nog: ‘Ik wil niet afhankelijk zijn van liefdadigheid. Het voelt niet goed.’

‘Als je me niet vertrouwt kun je er nu nog uitstappen,’ flapte ik er boos uit.

Julia aarzelde, keek me argwanend aan. Ik hoorde haar bijna denken: Dorine, die altijd zo op haar centen zit, waarom is ze opeens zo vrijgevig? Wat zit daarachter?

‘Zevenhonderd,’ herhaalde Lily. ‘Zeg nu maar ja. Dorine is *loaded*, wat kan het jou schelen waarom ze dit doet?’ Ze zuchtte luidruchtig en vervolgde: ‘Wat mij betreft zijn we eruit. Heb ik ook eens een meevallertje.’

Aarzelend stemde Julia toe. ‘Nou, vooruit dan. Je bent niet goed wijs, maar als jij het zo wilt ...’

Ondanks dat we tot een compromis waren gekomen, hing er een vreemde sfeer tussen ons. Dat gevoel werd bevestigd door de opmerking van Lily. 'Ik heb nog nooit zo'n absurd gesprek gevoerd, waarin we moesten bedelen om meer te betalen in plaats van minder. Bizar.' Ze keek me onderzoekend aan.

